

# UNIDADE

## 11

## A romanización

### A ROMANIZACIÓN

- Asimilación por parte dos pobos conquistados da cultura, a lingua, os costumes e o modo de vida dos romanos.
- Conquista militar da Península Ibérica:
  - Expulsión dos cartaxineses.
  - Derrota dos lusitanos e celtiberos.
  - Conquista das Baleares.
  - Fin da conquista: Octavio Augusto no 19 d.C.
- Ámbitos influídos pola romanización:
  - Político e administrativo: división de Hispania en provincias, subdivididas en **conventus**.
    - Augusto divídeas en tres: Bética, Lusitania e Tarraconense.
    - Caracala engade Gallaecia.
    - Diocleciano crea unha máis: Cartaxinense.
    - Goberno: gobernadores nomeados por Roma e participación nas curias dos personaxes máis influentes.
  - Social: distínguense os cidadáns, **cives**, e os non cidadáns, **peregrīni**.
    - No 212 d.C. Caracala estendeu o dereito de cidadanía a todos os habitantes do Imperio.
  - Cultural: Substitución dos núcleos de poboación por cidades romanas co trazado e as construcións habituais.
- Axentes da romanización: o exército, as vías de comunicación e o fomento urbanístico.

### FLEXIÓN NOMINAL

#### GRAOS DO ADXECTIVO: O SUPERLATIVO

- Expresa a calidade en grao sumo.
- Fórmase engadindo ao tema do adxectivo os sufixos:
  - **-issimus, -issima, -issimum** (é o sufixo normal)
  - **-limus, -lima, -limum** (en seis adx. con nom. sg. en **-lis, -le**).
  - **-rimus, -rima, -rimum** (cando o nominativo singular masculino do adxectivo acaba en **-er**).
- Declínase coma un adxectivo da 1ª e 2ª declinación, tipo **bonus, -a, -um**. Exemplo:

CASO	SINGULAR			PLURAL		
	MASC.	FEM.	NEUTRO	MASC.	FEM.	NEUTRO
Nominativo	<b>altissimus</b>	<b>altissima</b>	<b>altissimum</b>	<b>altissimi</b>	<b>altissimae</b>	<b>altissima</b>
Vocativo	<b>altissime</b>	<b>altissima</b>	<b>altissimum</b>	<b>altissimi</b>	<b>altissimae</b>	<b>altissima</b>
Acusativo	<b>altissimum</b>	<b>altissimam</b>	<b>altissimum</b>	<b>altissimos</b>	<b>altissimas</b>	<b>altissima</b>
Xenitivo	<b>altissimi</b>	<b>altissimae</b>	<b>altissimi</b>	<b>altissimorum</b>	<b>altissimarum</b>	<b>altissimorum</b>
Dativo	<b>altissimo</b>	<b>altissimae</b>	<b>altissimo</b>	<b>altissimis</b>	<b>altissimis</b>	<b>altissimis</b>
Ablativo	<b>altissimo</b>	<b>altissima</b>	<b>altissimo</b>	<b>altissimis</b>	<b>altissimis</b>	<b>altissimis</b>

- Distínguese
  - O absoluto: Non leva ningún complemento.
  - O relativo: Leva un complemento expresado en:
    - xenitivo
    - **e/ex** e ablativo
    - **inter** e acusativo
- **Bonus, malus, magnus e parvus** presentan un comparativo e un superlativo anómalos

ADJECTIVO	COMPARATIVO DE SUPERIORIDADE	SUPERLATIVO
<b>bonus, bona, bonum</b>	<b>melior, melius</b>	<b>optimus, optima, optimum</b>
<b>malus, mala, malum</b>	<b>peior, peius</b>	<b>pessimus, pessima, pessimum</b>
<b>magnus, magna, magnum</b>	<b>maior, maius</b>	<b>maximus, maxima, maximum</b>
<b>parvus, parva, parvum</b>	<b>minor, minus</b>	<b>minimus, minima, minimum</b>

- O adverbio admite graos:
  - Comparativo de superioridade: sufixo **-ius**
  - Superlativo: sufixo **-issime, -līme e -rīme**

**Realiza as actividades do PENSVM 1 e do 2**

## FLEXIÓN VERBAL

### FORMAS NOMINAIS DO VERBO: O INFINITIVO

- Morfoloxía: Unhas son formas sintéticas e outras perifrásticas, como se pode comprobar no seguinte cadro:

VOZ	Inf. de presente	Inf. de perfecto	Inf. de futuro
<b>ACTIVA</b>	tema de presente + <b>-re</b>	tema de perfecto + <b>-isse</b>	ac./nom. singular e plural do participio de futuro activo + <b>esse</b>
<b>PASIVA</b>	tema de presente + <b>-ri</b> (1ª, 2ª e 4ª -ī) <b>-i</b> (3ª e 4ª -ī)	ac./nom. singular e plural do participio de perfecto e <b>esse</b>	- supino + <b>iri</b> - ac./nom. singular e plural do participio de futuro pasivo + <b>esse</b>

- Sintaxe:
  - O infinitivo defínese como un substantivo verbal neutro.
  - Desempeña, polo tanto, as funcións dun substantivo: complemento directo e suxeito. Ás veces, tamén as de atributo e aposición.
  - Por ser tamén un verbo, pode levar os seus propios complementos.

### Realiza as actividades do PENSVM 3

#### SUBORDINADAS SUBSTANTIVAS DE INFINITIVO

- As subordinadas substantivas de infinitivo, por equivaler a un substantivo, desempeñan as funcións sintácticas: complemento directo e suxeito principalmente e, en menor medida, atributo e aposición.
- Levan o seu verbo en infinitivo.
- O suxeito do infinitivo exprésase en acusativo sen preposición.
- Ao traducilas ao galego e ao castelán no que non existe correspondencia para este tipo de substantivas, son necesarias adaptacións:
  - Introducción da conxunción **que**, que non aparece en latín, para comezar a subord. substantiva.
  - Tradución do suxeito do infinitivo sen que medie ningunha preposición.
  - Tradución do infinitivo por unha forma persoal, segundo o tempo do verbo do que depende a subordinada substantiva de infinitivo:

TEMPO DO QUE DEPENDE	TRADUCIÓN DO INFINITIVO DA SUBORDINADA		
	INFINITIVO PRESENTE	INFINITIVO PERFECTO	INFINITIVO FUTURO
PRESENTE	Presente	Pretérito perfecto	Futuro imperfecto
PASADO	Pretérito imperfecto	Pretérito pluscuamperfecto	Condicional

- Consulta o texto da unidade para máis detalles sobre a tradución.

### Realiza as actividades do PENSVM 4

#### LÉXICO

Procedementos de formación de palabras: composición – Consulta a unidade.

### Realiza o apartado das Actividades de repaso